

**REZOLUCJA NR
RADY MIASTA KRAKOWA
z dnia**

w sprawie: opracowania nowej ustawy w miejsce ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Rada Miasta Krakowa, działając na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), kierując się troską o zachowanie dziedzictwa kulturowego Rzeczypospolitej Polskiej oraz mając na uwadze szczególną odpowiedzialność Krakowa – miasta wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, zwraca się do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, z następującą rezolucją:

Rada Miasta Krakowa podkreśla konieczność pilnego opracowania nowej, kompleksowej ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, która zastąpi obowiązującą ustawę z dnia 23 lipca 2003 r., wielokrotnie nowelizowaną, co – jak wskazuje środowisko konserwatorskie – prowadzi do osłabienia spójności systemu ochrony dziedzictwa.

Rada Miasta Krakowa zwraca się do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego o:

- podjęcie prac legislacyjnych nad nową ustawą,
- włączenie samorządów, środowisk eksperckich i organizacji pozarządowych w proces jej tworzenia,
- uwzględnienie w projektowanych przepisach rekomendacji środowisk konserwatorskich, w tym wniosków formułowanych przez zespół ekspertów pracujących nad założeniami nowej ustawy,
- uporządkowanie form ochrony zabytków w kierunku ich skuteczności, a także proaktywnego działania systemu, które sprzyja jasnym decyzjom konserwatorskim, a nie tylko reaktywnemu i blokującemu podejściu wobec rozwiązań proponowanych przez stronę inwestorską,
- dyskusję o przyszłej funkcji gminnej ewidencji zabytków,
- stworzenie efektywnych kryteriów i narzędzi zarządzania zabytkami ze szczególnym uwzględnieniem Światowego Dziedzictwa UNESCO i Pomników Historii,
- wzmocnienie ochrony dziedzictwa w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w pełnym rozeznaniu, że o odpowiednim wyeksponowaniu wartości artystycznych i estetycznych zabytku decydują zawsze elementy jego otoczenia wykraczające znacznie poza granice zabudowanej nieruchomości czy ramy standardowych wpisów do rejestru zabytków;
- odpowiednie rozbudowanie i wyszkolenie zasobów kadrowych służb konserwatorskich kładące nacisk na ich odpowiednie wyposażenia w narzędzie informatyczne oraz asystę prawną, by mogły skutecznie pełnić funkcje kontrolne i planistyczne, które powierza im ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ale także by w większym stopniu budziły zaufanie dysponentów zabytków poprzez funkcje doradczą i konsultacyjną
- głębokie przemyślenie rozwiązań prawnych przeznaczonych dla układów urbanistycznych, by mogły skutecznie służyć zachowaniu tkanki historycznej oraz ochronie estetyki miasta w takich przestrzeniach jak centrum Krakowa czy Nowej Huty z odpowiednią dozą standaryzacji, ale i elastyczności względem wartości chronionych w konkretnych przypadkach
- rozpoznanie wartości ochrony wyposażenia zabytków, zwłaszcza elementów budowlanych - doświadczających w dobie wysokiej presji inwestycyjnej szeregu zagrożeń – w celu ich ochrony i ponownemu wykorzystaniu wedle inspirujących wzorców m.in. archiwum detalu architektonicznego czy Bauteile Lager

w Zurychu, nie tylko w duchu ochrony zabytków, ale także gospodarki obiegu zamkniętego w celu ponownego wykorzystanie cennych historycznie materiałów zamiast ich utylizacji

- przemyślenie i zaproponowanie ramowych rozwiązań dla koordynacji działań różnych agend państwowych na terenie dużych organizmów miejskich jak Kraków – brak podobnych działań kosztował miasto w ostatnich latach utratę unikalnego wiaduktu kolejowego nad ul. Grzegórzecką, a także drastyczną zmianę funkcji szeregu niezwykle cennych budynków użyteczności publicznej, jak na przykład Poczta Główna przy ul. Westerplatte czy Bank PKO BP przy ul. Wielopole.

W imieniu Komisji
Magdalena Mazurkiewicz

Przewodnicząca

Komisji Kultury i Ochrony Zabytków RMK

UZASADNIENIE

Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego stanowi jedno z kluczowych zadań państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego. Kraków – jako miasto o wyjątkowej koncentracji dóbr kultury, w tym obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO – posiada szczególną odpowiedzialność za zachowanie materialnych i niematerialnych wartości kulturowych dla przyszłych pokoleń. Krakowska tkanka miejska jest także unikalna dzięki wyjątkowemu w skali kraju ocaleniu większości jej struktury od zniszczeń II wojny światowej, co powinno determinować do szczególnego pietyzmu działań konserwatorskich na tym obszarze.

Eksperti środowiska konserwatorskiego wskazują jednoznacznie, że system ochrony zabytków wymaga nie kolejnych częściowych korekt, lecz całościowej reformy oraz opracowania nowej, spójnej ustawy dostosowanej do współczesnych wyzwań.

Również praktyka samorządowa potwierdza, że obecne rozwiązania prawne nie odpowiadają złożoności problemów związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego w dużych ośrodkach historycznych, takich jak Kraków. Wiele procedur jest czasochłonnych i nieadekwatnych do realnych potrzeb, a niektóre rozwiązania ograniczają efektywność współpracy między administracją rządową i samorządową.

Mając na uwadze powyższe, Rada Miasta Krakowa uznaje za niezbędne zainicjowanie przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego procesu legislacyjnego zmierzającego do opracowania nowej ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, przy szerokim udziale środowisk eksperckich, instytucji kultury, służb konserwatorskich, organizacji pozarządowych oraz samorządów.

Przyjęcie rezolucji ma na celu wyrażenie stanowiska Krakowa – miasta o szczególnej misji w zakresie ochrony dziedzictwa – oraz wsparcie krajowej inicjatywy na rzecz stworzenia nowoczesnych, spójnych i skutecznych przepisów prawa służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego Rzeczypospolitej Polskiej.

W imieniu Komisji
Magdalena Mazurkiewicz

Przewodnicząca
Komisji Kultury i Ochrony Zabytków RMK